

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: **E. A.**, bytom P., zast. spoločnosťou Podtatranská advokátska kancelária, s.r.o, so sídlom č. 44, 059 37 Štôla, IČO: 47 234 237, v mene ktorej koná konateľ Mgr. Roman Vaško, proti žalovaným: **1) H. K.**, bytom P., **2) V. C.**, bytom K., **4) M. B.**, bytom S.P., **5) M. S.**, bytom P., žalovaní 1), 4) a 5) zastúpení advokátom JUDr. Martinom Tomasom, so sídlom Ul. 1. mája 216/7, 058 01 Poprad, **o vzájomný návrh s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp.zn. 17 C 191/2011, o dovolaní žalovaných 1), 4) a 5) proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 1. júla 2014 sp.zn. 13 Co 138/2013 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 1. júla 2014 sp.zn. 13 Co 138/2013 vo výroku, ktorým zamietol návrh žalovaných 1), 2), 4), a 5) **z r u š u j e** a vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Poprad (ďalej aj „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 25. septembra 2013 č.k. 17 C 191/2011-150 uložil žalobkyni povinnosť zabrániť zosúvaniu zeminy z pozemku v podielovom spoluvlastníctve žalovaných parc. reg. KN-C č. 441/2 v k.ú. S. na pozemok žalobkyne parc. reg. C č. 443 k.ú. S. výstavbou oporného múru po hranici pozemku vo vlastníctve žalobkyne parc. reg. KN-C 443 v k.ú. S. a pozemku v podielovom spoluvlastníctve žalovaných KN-C 441/2 v k.ú. S. zo železobetónovej konštrukcie podľa statického posudku stavby Ing. J. C. zákazkové č. 53/07/2003 z augusta 2003 a jeho doplnku z januára 2007, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti vzájomný návrh žalovaných 1) až 5)/ zamietol, rovnako ako zamietol aj vzájomný návrh žalobkyne. Účastníkom konania náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení rozsudku uviedol, že po vykonanom dokazovaní v súlade s cit. právnou úpravou dospel k záveru, že

vzájomný návrh je v časti 1. petitu dôvodný a aplikoval ustanovenie § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka, konštatujúc, že zo skutkového stavu vyplýva existencia vážneho ohrozenia pozemku žalovaných i pozemku žalobkyne, pokiaľ sa nevykonajú opatrenia na odvrátenie hroziacej škody. Súd prvého stupňa považoval za dôvodné, opodstatnené a logické uskutočniť opatrenie vyplývajúce z posudku Ing. J. C. z augusta 2003, ktoré je spôsobilé odvrátiť hroziacu škodu. Vykonaným dokazovaním, výsluchom svedkov a znaleckými posudkami dospel súd prvého stupňa k záveru, že existenciu hroziacej škody spôsobila svojim konaním žalobkyňa, ktorá pri výstavbe rodinného domu tento umiestnila pod úroveň pôvodného terénu bez vykonania primeraných stavebných úprav.

Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne a žalovaných 1), 2), 4) a 5) rozsudkom z 1. júla 2014 sp.zn. 13 Co 138/2013 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o uložení povinností žalobkyne vo vzťahu k žalovaným 1), 2), 4) a 5) tak, že návrh týchto žalovaných zamietol. Zároveň potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v tej časti, ktorou bol vzájomný návrh žalovaných 1), 2), 4) a 5) v prevyšujúcej časti zamietnutý a zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí vzájomného návrh žalobkyne a vo výroku o trovách konania účastníkov, a v rozsahu tohto zrušenia mu vec vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení rozsudku odvolací súd konštatoval, že z doposiaľ vykonaného dokazovania je nesporné, že v minulosti dochádzalo k zosúvaniu zeminy z pozemku v podielovom spoluvlastníctve žalovaných na pozemok žalobkyne. Z tohto dôvodu podľa neho nemôžu žalovaní úspešne požadovať od žalobkyne, aby ona zabránila zosúvaniu zeminy z ich pozemkov na jej pozemok výstavbou oporného múru po hranici pozemkov, pretože táto povinnosť podľa § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva práve žalovaným ako vlastníkom pozemku. Bolo by podľa odvolacieho súdu nespravodlivé požadovať od žalobkyne, aby ona ako vlastníčka pozemku, na ktorý sa zosúva zemina z pozemku v podielovom spoluvlastníctve žalovaných, musela na vlastné náklady zosúvaniu zeminy zabrániť výstavbou oporného múru po hranici svojho pozemku a pozemku v podielovom spoluvlastníctve žalovaných. Uviedol, že z tohto dôvodu, keďže na zistený skutkový stav súd prvého stupňa nesprávne aplikoval ustanovenie § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka, i keď účastníci na odvolacom pojednávaní uviedli, že voda im v súčasnej dobe z titulu zosuvu pôdy nehrozí, táto hrozí iba v prípade návalových dažďov, bolo potrebné aplikovať práve ustanovenie § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože práve žalovaní ako vlastníci pozemku sa musia zdržať všetkého, čím by nad mieru primeranú pomerom obťažovali iného

alebo čím by vážne ohrozovali výkon jeho práv. Na základe uvedeného zmenil odvolací súd prvý výrok rozsudku súdu prvého stupňa.

Žalovaní 1), 4) a 5) podali voči prvému výroku rozsudku odvolacieho súdu dovolanie z dôvodu, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ OSP) a z dôvodu, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ OSP). Prípustnosť dovolania odvodzovali aj z ust. § 238 ods. 1 OSP. V dovolaní uviedli, že počas celého konania tvrdili a tvrdia, a svoje tvrdenia aj dokázali jednak výpoveďami svedkov, ako aj dobovými fotografiami, že tento stav spôsobila žalobkyňa sama tým, že osadila rodinný dom pod pôvodný terén (postavila ho do svahu) a nepostavila, resp. nezabezpečila proti zosúvaniu zeminy susediaci pozemok riadnym oporným múrom, ktorý by vyhovoval všetkým kritériám kladeným na riadny oporný múr. Podľa názoru dovolateľov súd prvého stupňa dospel v prvom výroku svojho rozsudku k správnym záverom a poukázali aj na to, že súd prvého stupňa v rámci prvostupňového konania uskutočnil aj ohliadku na mieste samom (11. novembra 2009) a mal možnosť sa s konkrétnym stavom aj oboznámiť. Podľa dovolateľov nemôže byť spravodlivé požadovať od nich, ako aj od ostatných spoluvlastníkov, aby realizovali výstavbu oporného múru na svoje náklady, pretože oni tento stav nezapríčinili, ale spôsobila si ho samotná žalobkyňa. Uviedli, že právni predchodcovia žalovaných postavili (osadili) svoj rodinný dom do pôvodného svahu (terénu) a žalobkyňa začala stavať svoj rodinný dom asi 9 mesiacov potom.

Žalobkyňa sa k podanému dovolaniu nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

V zmysle ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Dovolací súd sa obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. (a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát). Rovnako je dovolací súd povinný zaoberať sa tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a to aj v prípade, že neboli účastníkom výslovne namietané, pokiaľ je dovolanie procesne prípustné.

Dovolatelia procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. netvrdili a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Dovolatelia namietali, že zmeňujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) a rovnako namietali aj existenciu inej vady konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p. pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p. súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania. Za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd (§ 125 O.s.p.). Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.).

Podľa § 220 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219 O.s.p.), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. je odvolací súd viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 7. Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (213 ods. 3 O.s.p.).

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu, na základe ktorého odvolací súd dospeje k skutkovému stavu odlišnému od toho, ktorý zistil prvostupňový súd, a ktorý tvorí podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové a na ich základe i právne závery ako súd prvého stupňa bez toho, aby vo veci v potrebnom rozsahu opakoval dokazovanie, resp. ho doplnil.

Z obsahu zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom z 1. júla 2014 vyplýva, že odvolací súd dôkazy vykonané súdom prvého stupňa vôbec neopakoval ani dokazovanie nedoplnil; napriek tomu sa odchyľil od skutkových záverov súdu prvého stupňa, keď ustálil,

že povinnosť podľa § 127 Občianskeho zákonníka vyplýva práve dovolateľom a nie žalobkyni a práve dovolateľa, ako vlastníci pozemku, sa musia zdržať všetkého, čím by nad mieru primeranú pomerom obťažovali iného alebo čím by vážne ohrozovali výkon jeho práv.

V tejto súvislosti dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že podanie správy predsedom alebo povereným členom senátu o doterajšom priebehu konania, vyjadrenie účastníkov a prednesenie návrhov v zmysle § 215 O.s.p., ani odpovede účastníkov či právnych zástupcov na jednoduché otázky členov senátu nie sú zopakovaním dokazovania. Ak sa odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 3 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať, resp. dokazovanie doplniť, a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov (§ 132 O.s.p.). Len takýto postup je v súlade so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k zamietnutiu návrhu, dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

Keďže odvolací súd si nezadovážil rovnocenný zákonný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p., sú jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery zatiaľ predčasné a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie na ich hodnotenie.

Z uvedeného vyplýva, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu, tak ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia, zrušil a vec mu v zmysle § 243b ods. 1 O.s.p vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd znovu aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. februára 2016

**JUDr. Mária Šramková, v.r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová